

תקות מנחם

גיליון מס'
188

יו"ל לקראת ש"פ יתרו – כ"ב שבט
ה' תהא שנת עליון

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם,
להראות ולהוכיח הנראה לעני"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו,
הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.

ואבקש מהקוראים שיעירוני בערותיהם, ותודה מראש!

לחיות עם הזמן!

ספר נזיקין – ג'

מחזור כ"ו שנה כ"ה

בעז"ה יום ג' פרשת יתרו ח"י שבט ה' תהא שנת עליון
סיום הלכות חובל ומזיק והתחלת הלכות רוצח ושמירת נפש

הנזיקין נהפכים לישועות

ב. וכל זה יומתק במיוחד ע"פ שיחת אד"ש מה"מ⁴ שכתבנו בגליונות
הקודמים הנ"ל על תוכן הספר וההלכות ובמיוחד הסיום. וז"ל השיחה:
"הלכות חובל ומזיק מסיים וחותם הרמב"ם בתיבת "והשיעים", אשר, ענין
ה"ישועה" הוא הפך לגמרי מ"חובל ומזיק"!

וכתבו המפרשים (מגדל עוז כאן) שסיום הלכות חובל ומזיק בענין
הישועה, הוא, כדי לסיים בטוב, ובענין ותיבה ששייך לסדר נזיקין, שנקרא
"ישועות", כפי שדרשו חז"ל⁵ על הפסוק⁶ "והיה אמונת עתיד חוסן ישועות
גוי", "ישועות זה סדר נזיקין".

הטעם הפשוט שסדר נזיקין נקרא "ישועות", הוא, לפי ש"מושיען מזהיר
לפרוש מהזיק ומהתחייב בממון (פירש"י שבת שם)⁷, או משום דבעי רחמי
להשיע אותנו ולהצילנו מהם (חדא"ג מהרש"א שם)⁸, היינו שה"ישועות"
הם הזהירות וההצלה מ"נזיקין", השליחה ד"נזיקין".

ויתירה מזה, מהלשון "ישועות זה סדר נזיקין", משמע, ש"סדר נזיקין"
עצמו וכן לימודו הוא ענין של "ישועות".

וההסברה בזה - ע"פ האמור לעיל - שהכוונה הפנימית בענין הפסם
והחיסרון, "חובל ומזיק", היא, שיתוסף עליו גדול יותר ע"י עבודת
התשובה, ועד לעילוי שבאין-ערוך, שהוא בבחינת "ישועות", כידוע⁹ בענין
"כובע ישועה בראשו"¹⁰, ש"ישועה" מורה על "ירידת האור והשפע דשיע
הוריקין", גילוי שלמעלה מסדר ההשתלשלות. (עכ"ל אד"ש בשיחה בענינו)
[היינו שהפיכת הנזיקין עצמם ל"ישועות" היא מעין עבודת התשובה
בשלימותה (תשובה מאהבה) שפועלת הפיכת ה"יזדונות" עצמם ל"זכויות"
ובדוגמת האמור בפרשת בשלח, הפיכת סכנת מוצרין מצרים לניסים
ושיירה!].

ע"י ה"השליך" - "הושיעים"

ג. ואח"כ מבאר הלכה זו בפנימיות הענינים, ובאופן ד"לתקן הדעות"¹¹;

4 שיחת ש"פ שופטים, ב' אלול תשמ"ט ספר השיחות היתשמי" חלק ב' עמ' 670 ואילך.

5 שבת לא א.

6 ישעיה לג, ו.

7 ובמגדל עוז שם: "מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין, כי המתרחק מן הגול
הוא צדיק ונושע הוא, ולפי שאין פושטין ידיהם בגול כתיב בהו בצדיקים ותשועת צדיקים
מה' מעוזם בעת צרה" (תהילים לו, ט).

8 חדא"ג מהרש"א שם - בנוגע לנזיקי שמים, "ע"פ מ"ש בריש פ"ק דבבא קמא דנזיקי
דארעא... רומזים על רמזי שמים". (הערת אד"ש שם).

9 אגה"ק סי"ג.

10 ישעיה נט, יז.

11 ראה רמב"ם הלכות תמורה בסופם.

קריעת ים סוף - התשועה

א. את הלכות חובל ומזיק מתחילים ביום א' דפרשת יתרו, למחרת שבת
פרשת בשלח שאז סיימו את ההלכות הקודמות (הלכות גולה ואבידה).
ומצד "מתכפיין התחלה להשלמה"¹, התחילו כבר בשבת פרשת בשלח את
הלכות חובל ומזיק, וי"ל הקשר;

כפי שכתבנו בגליון הקודם (מס' 187) על סיום הלכות גולה ואבידה,
הקשר לפרשת בשלח; שבפרשה מדובר על הסכנה ממצרים ואח"כ על נס
קריעת ים סוף, שהיה ההצלה וסיום הסכנה ממצרים, והשלמות של יציאת
מצרים. וגולה ואבידה והשבתם הם מעין הגלות והגאולה (ע"ש), ובפרט
שכל סדר נזיקין נקרא ישועות שהוא גם ענין הישועה והגאולה מהגלות. וי"ל
עד"ז הוא ענין הסיום של הלכות חובל ומזיק;

בהלכה האחרונה, המסיימת את הלכות חובל ומזיק², אומר הרמב"ם:
"ספינה שחישבה להישבר מכובד המשוי ועמד אחד מהם והיקל ממשאה
והשליך בים - פטור, שהמשא שבה כמו רודף אחריהם להרגם, ומצוה רבה
עשה שהשליך והושיעים".

היינו, שגם בהלכה ברמב"ם מדובר על דבר מצב של סכנת נפשות, של
טביעה בים, וההצלה והישועה מזה, בדומה לכללות הענין של ספר נזיקין
שענינו "ישועות"; הפיכת המצב השלילי והנוקם, למצב חיובי וטוב מבחינה
ממונית, וע"ד הפיכת הגלות לגאולה - ה"נזיקין" ל"ישועות" (ראה מש"כ
בענין זה בהרחבה בגליונות הקודמים, כשהתחילו את ספר נזיקין והלכות
נזקי ממון).

ויש דמיון מיוחד להלכה זו, לנס שבפרשת השבוע - קריעת ים
סוף; שבהלכה זו מדובר על סכנת טביעה של הספינה עם תכולתה ויושביה,
ועל ידי פעולתו הוא "הושיעים" כמש"כ הרמב"ם, וכן ע"י קרי"ס נושעו כל
כלל ישראל מסכנת הטביעה - "ויושע הוי"י"³, ובהמשך השירה.

1 נוסח מרשות לחתן בראשית בשמחת תורה, ואת זה כתב אד"ש למארגן שיעורי
הרמב"ם וסעודות סיום הרמב"ם בביהכ"ס בית משיח - 770 הרב מנחם נחום שי
גערליצקי, ונתן הוראה לסמוך ולהתחיל ההלכה הבאה ברמב"ם מיד אחרי סיום ההלכה
הקודמת.

2 פ"ח הט"ו [ולתעיר; ח' - קשור לגאולה והישועה; הא' שלמעלה מהז' - כמו
שמתחילה השירה א"ז (ישיר) וט"ו - פעמים ז' והא' שעל גביהן. ובחנות ביהמ"ק
הראשון חגנו "שבעת ימים שבעת ימים" (מלכים א' ח, טה) ואח"כ "ביום השמיני שלח
את העם" (פסוק טו), היינו שיום הט"ו נקרא "יום השמיני" (ואמנם הפשט במפרשים
סיום השמיני הוא יום השמיני של החג - שמיני עצרת, אבל אפ"ל שמורה גם על יום הח'
משבעת ימים השניים, היינו יום הט"ו שנקרא גם "ביום השמיני" וחי' מורה על המספר
שלמעלה מהטבע וסדר ההשתלשלות - קשור לגאולה וישועה, ותוכן ההלכה וסיומה קשור
ב"והושיעים").

3 בשלח יד, ג.

סיום הלכות רוצח ושמירת נפש וכל ספר נזיקין – ספר הי"א והתחלת ספר הי"ב ספר קנין – הלכות מכירה

לא תרצח!

א. עיקר ויסוד הלכות אלו, הוא על איסור רציחה הכתוב בפרשתנו יתרו, שנאמר במתן תורה בעשרת הדיברות. וכך כותב הרמב"ם בהלכה הראשונה²⁵ של הלכות רוצח ושמירת נפש, וז"ל: כל הורג נפש בן אדם עובר בלא תעשה, שנאמר²⁶: 'לא תרצח'.

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם!

ב. גם הלכות שמירת נפש קשורים למתן תורה; כפי שכתב הרמב"ם בהלכות אלו בפרק י"א²⁷: "אחד הגג ואחד כל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בה אדם וימות וכו', וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה, שנאמר²⁸: 'השמר לך ושמור נפשך וכו'". ופסוק זה הרי מדבר מפורש במתן תורה כפי שנאמר בהמשך הפסוק: "ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך: (ובפסוק הבא נאמר) יום אשר עמדת לפני ה' אלוהיך בחורב, באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי וגו'" ובפסוק הבא²⁹ נאמר: "ותקרבון ותעמדון תחת ההר, וההר בוער באש עד לב השמים וגו'", ובפסוקים הבאים מתארת התורה את מה שקרה במתן תורה עד³⁰ "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דיבר הו' אליכם בחורב מתוך האש".

היינו שבפסוקים אלה מדברים מפורש על מתן תורה ושמירת הנפש ברוחניות משכחת מעמד הר סיני ודברי התורה, וכן על הזהירות מעבודה זרה, ולומדים מזה גם את ההלכות של שמירת נפש והחיים גם בגשמיות כמ"ש ברמב"ם דלעיל וכן בשי"ס כדלקמן;

הגמ' בברכות³¹ מספרת: "ית"ר מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך, בא שר אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו שלום, המתין לו עד שסיים תפילתו, לאחר שסיים תפילתו, אמר לו ריקא, והלא כתוב בתורתכם: 'רק השמר לך ושמור נפשך', וכתוב: 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום! אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע את דמך מידי! אמר לו המתן לי עד שאפייסך בדברים. אמר לו אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם, ובא חברך ונתן לך שלום היית מחזיר לו? אמר לו לאו. ואם היית מחזיר לו מה היו עושים לך? אמר לו היו חותכים את ראשי בסייף. אמר לו: והלא דברים קל וחומר, ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר כך, אני שהייתי עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים, על אחת כמה וכמה. מיד נתפייס אותו השר, ונפטר אותו חסיד לביתו בשלום" עכ"ל הגמ' שם. ומכאן מוכח שמסיקים מפסוקים אלו על שמירת הנפש והחיים גם בגשמיות.

ואמנם המהרש"א כותב ע"ז בחדא"ג שם, וז"ל: "האי קרא בשכחת התורה קמייך, כמ"ש 'פן תשכח את הדברים וגו', ובפי"ג דאבות³² שנינו 'כל השוכח דבר אחד ממשנתו כו' כאילו מתחייב בנפשו שנאמר רק השמר לך וגו' [והאדמוה"ז פוסק זאת להלכה בפי"ב מהלכות תלמוד תורה שלו³³ ואומר שהשוכח (מנחות צט) "עובר בלאו של תורה שנאמר רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך וגו'", וכן בהלכה ח' כותב: "לא יוכל לפטור נפשו מלאו זה דפן תשכח", וכן האי קרא ונשמרתם מאוד לנפשותיכם וגו' איירי שלא נאמין בשום

"ספינה" - מורה על הנשמה כפי שירדה ונתלבשה בגוף, כדאיתא בזוהר¹² ויונה דנחת לספינה דא אייהי נשמתא דבר נש¹³ דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש, ובלשון הכתוב¹⁴ במזמור ד' חייבים להודות שאומרים במנחת ערב שבת¹⁵ "יורדי הים באניות גו' במים רבים", אשר, בגלל הסכנה שמצד ה"מים רבים", ריבוי הטרדות והבילבולים דעניי העולם¹⁶, ה"י ירדה "יורדי הים", אלא שירידה זו צורך עליה, כי כשהאוניה מגיעה למחוז חפצה בשלימותה ע"י עבודתה בקיום התומ"צ¹⁷ אזי ניתוסף עליו גדול יותר לגבי מעמדה ומצבה של הנשמה קודם ירידתה של האוניה.

ובזה גופא יש חילוקי דרגות לפי ערך המעמד ומצב ה"ים", אשר, עם היות שתמיד יש בו "מים רבים", הרי, יש זמנים שהים שקט, ויש זמנים שהים סוער, שאז הסכנה בירידה לים היא גדולה. ובכללות - ה"י החילוק שבין הזמן שביהמ"ק היה קיים לזמן הגלות, הוא בדוגמת ים סוער, כלשון הכתוב "ויהי סער גדול בים"¹⁸, "הים הולך וסער"¹⁹, עד כדי כך שיכול להיות מצב ש"האוניה חישבה להישבר"²⁰, כי מצד התגברות חושך העולם, "החושך יכסה ארץ גו"²¹, נעשה חלישות בקיום התומ"צ שמגינים על האוניה ומצילים אותה (כמארז"ל²² "תורה מגנה ומצלא").

היינו שכאן מדובר על מצב עם ישראל בגלות, ואח"כ מאריך כ"ק אד"ש ומבאר בפנימיות העניינים את הענין של השליך חלק ממשאה לים ושע"י ה"השליך" נפעל "והושיעם". ודומה הענין לצרת הים והנס דקריעת ים סוף, שע"י הצרה באה הישועה, ובפרט שכל בני ישראל קפצו לים והגיעו המים עד חוטמן²³ ואח"כ היתה הישועה, דומה לדברי הרמב"ם "והשליך והושיעם". [ובפנימיות העניינים מבאר אד"ש שה"משוי" - הוא קיום התומ"צ בזמן הגלות שהחלק הגדול של מצוות התורה (מצד חושך הגלות אין כוח לבני ישראל לעשותם), ואי אפשר לקיימם בפועל ממש²⁴ כמו דיני הקרבנות, דיני טומאה וטהרה (ריבוי דינים הכי חמורים), והמטרה לטובת הצלתם של ישראל, "השליך - והושיעם"].

"תקנת" חוט השני"

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע והתאריך.

- א. בהלכה האחרונה ע"י הסכנה וההשלכה לים בא "והושיעם" וכן בפרשת בשלח ע"י הסכנה הגיעו לתשועה של קריעת ים סוף ולשירה.
- ב. בהלכה מדובר על סכנת טביעה בים וההצלה - וכן בקרי"ס.
- ג. כללות ספר נזיקין - ישועות, וכן חובל ומזיק נהפך ל"והושיעם", וכן בסיום ההלכה ע"י ה"השליך" - "והושיעם".

* * *

בעז"ה מוצש"ק פרשת יתרו, כ"ב שבט - יום ההילולא דהרבנית הצדקנית חי' מושקא נ"ע
הי' תהא שנת עליון

12 ח"ב קצט, א.

13 ופי"ז יומתק לשון הכתוב והאניה חישה, והועתק ברמב"ם (הערת אד"ש בספר השיחות שם).

14 תהילים קז, כג.

15 ראה שער הכולל פי"ז ס"ב: הודו הוא כעין ברכת הודאה, ד' צריכים להודות על אשר מעובדין דחול. לא נזווקו בגוף ונפש ברוחניות וגשמיות. הערת אד"ש בשה"ש שם.

16 ראה תו"א ר"פ נח. ס"ה"מ מלוקט ח"א עמי רע"ג ואילך, ושי"ג.

17 להעיר מהמבואר במק"א שעניי התומ"צ הם ה"אוניות" שעל ידם עוברים את רוב הים (ראה לקו"ת צו ז, א. ובכ"מ). הערת אד"ש בשה"ש שם.

18 יונה א, ד.

19 שם פסוק יא.

20 יונה א, ד.

21 ישעיה ס"ב.

22 סוטה כא, א.

23 שמו"ר בשלח פכ"א.

24 ועד שמכל רמ"ח מצות עשה נשארו רק פי"ז מצות שיכולים לקיימם בזמן הגלות (ראה ד"ה להבין ענין לקוחת אנשי חיל כו' לאדמהאמי"צ, נדפס במגדל עוז (כפ"ח תשמ"ט עמי ת' ואילך). (הערת אד"ש בספר השיחות שם).

25 פי"א הי"א.

26 כ, יג.

27 הי"ד.

28 ואתחנן ד, ט.

29 יא.

30 פסוק טו.

31 לב, ב [להעיר דף לב; ומדובר ע"ד התפילה שהיא "עבודה שלבלי"].

32 משנה ח.

33 הל' ד-ח.

כדוגמת הפיכת ה"נזיקין" ל"ישועות".

כ"ב - כפליים י"א

ה. סיום ספר נזיקין - ספר הי"א ברמב"ם - הוא ביום כ"ב שבט, שהוא חודש הי"א, וכ"ב אומר אד"ש⁴⁴ - הוא "אחד עשר בכפליים" (אחד עשר יום מיום האחד עשר בחודש אחד עשר) ז. א. שבימי החודש עצמו יש פעמיים אחד עשר (נוסף לזה שזה החודש אחד עשר), וי"ל שזה מבטא תכלית השלימות של אחד עשר (התאחדות עשר עם אחד עשר) שגם בדרגת הגילויים ובדרגת המשפיע (יום) ישנו בין האחד עשר כמו שמרים את העשר (תחתונים), ובין אחד עשר מצד עצמו, מצד עצם המשפיע - אחד עשר בטהרתו, ממש, מצד עצמותו יתברך, ו-חיבור שניהם יחד [מקשר זאת לתקופה שלישית בנשיאות, וכנראה הכונה גם לנשיאות אד"ש מצד עצמו, לא רק בתור חתן ע"י הרבנית].

י"א סממני הקטורת

ו. המספר י"א קשור גם בסממני הקטורת שהיו י"א סממנים, וביניהם החלבנה, שמצד עצמה ריחה רע, ונהפכת ומצטרפת לסממני הקטורת, "ריח ניחוח להוי", ואפי' שאומר רש"י בפרשת כי תשא⁴⁵ על ה"חלבנה": "בושם שריחו רע, וקורין לו גלבני". ומנאה הכתוב בין סממני הקטורת, ללמדנו שלא יקל בעינו לצרף עמנו באגודת תעניותינו ותפילותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו".

היינו שענין החלבנה הוא לצרף את פושעי ישראל לתפילותינו ואגודת תעניותינו (ענין התשובה של הרשעים, שמדובר ע"כ בסיום הספר).

ומוסבר בחסידות שמכיון שמדובר במספר י"א שהוא למעלה מה-10 ספירות ולמעלה מסדר ההשתלשלות, האל"ף - "אלופו של עולם" שלמעלה מהעולם לכן יש בכוחו לרדת ולהפוך גם את הרע (ריח רע) לטוב וקדושה (לקטורת) כי לפניו "כחשיכה כאורה" ו"שוה ומשוה קטון וגדול". וכן הפיכת הרשעים למתפללים ובעלי תשובה, שזהו תכלית דורנו ולהגיע ל"חוצה", כפי שאד"ש מה"י"מ תמיד אומר על הוראת המשיח לבעש"ט: "חוצה - שאין חוץ יותר ממנו!" ו"ידירה בתחתונים" - "תחתון שאין תחתון למטה ממנו!"

מושקא - בושם וריח טוב!

ז. ועד"ז יש לקשר זאת לטמה העני של בעלת ההילולא, הרבנית (חיה) מושקא נ"ע, שמושקא - הוא שם לע"ז של בושם וריח טוב שעשוי מדם חיה ידועה בהודו, ולפי הרמב"ם⁴⁶ זהו המור שבסממני הקטורת (משא"כ לדעות אחרות המור הוא צמח שגדל בהר המוריה (מל' מר - כאחד הפירושים ברש"י על הנאמר בפרשת העקדה - "ארץ המוריה"⁴⁷). ולפי הרמב"ם שהמור עשוי מדם חיה מהודו, זהו אותו התוכן כנ"ל שהופכים דם חיה טמאה להיות בושם טוב, וחלק מסממני הקטורת, "ריח ניחוח להוי". ומושקא הוא שם לע"ז - שהמשמעות שמורידם הנ"ל מטה מטה גם ללשונות ועניני העמים, שמקבלים עליה!

"תקות" חוט השני"

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע והתאריך.

- א. הלכות רוצח - בפרשת יתרו - לא תרצח, בעשרת הדיברות.
- ב. שמור נפשך מאוד - מדבר בשכחת דברי התורה ומעמד הר סיני, ולומדים מזה דיני פיקוח נפש.
- ג. ונשמרתם מאוד לנפשותיכם - מדובר במ"ת, ולומדים מזה דיני השמירה מסכנת נפשות.
- ד. במ"ת היה ציווי השמירה מנגיעה והתקרבות להר מטעמי פיקוח נפש.
- ה. סיום ספר נזיקין - הי"א, כ"ב שבט - כפליים י"א בחודש הי"א - י"א בטהרתו. וי"א סממני הקטורת הופכים

תבנית פסל וגוי ולא איירי הני קראי כלל משמירת נפש אדם עצמו מסכנה. ומיהו במסכת שבועות³⁴ דריש ל"י תלמוד אנמי למילתא אחריתי דהיינו הזהרה למקלל עצמו מנין שנאמר רק השמר לך ושמור נפשך מאוד וגוי, ע"ש".

וראים מכל הנ"ל שמהפסוקים המדברים בפשטות על שמירת הנפש ברוחניות (הזהירות משכחת מעמד הר סיני ודברי תורה), לומדים גם על שמירת הנפש בגשמיות; ואפשר לבאר שאצל עם ישראל רוחניות וגשמיות חופפים והם דבר א', פנימיות וחיזונית! [ולכן נקרא מתחייב בנפש] ולכן לומדים מכאן את עניני השמירה והזהירות מפיקוח נפש וסכנה גם של החיים הגשמיים.

הגבלת ההר

ג. בפרשת יתרו בהכנות למ"ת מוצאים בתורה פעם ראשונה (ואולי פעם יחידה) שה' מזהיר (בכמה פסוקים) על שמירה מפיקוח נפש וסכנת נפשות; המצות ההגבלה "שלא יקרבו (להר) מן הגבול והלאה" (ל' רש"י שם) נאמר³⁵: "והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות יומת". ובפסוק הבא³⁶: "לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה יירה, אם בהמה אם איש לא יחיה וגוי". ואח"כ נאמר³⁷: "ויאמר ה' אל משה רד העד בעם, פן יהרסו אל ה' לראות, ונפל ממנו רב: וגם הכהנים הנגשים אל הוי' יתקדשו, פן יפרוץ בהם הוי'", ומתרגם אונקלוס (וכן ביו"ב ע'): "דילמא יקטול בהון", וכן אומר רש"י: "יהרוג", וכן הלאה³⁸: "והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה', פן יפרץ-בם", וכן מתרגמים כנ"ל.

והיינו שכאן שוב מתבטא ענין הפיקוח נפש והשמירה מסכנת נפשות דוקא בענין וסביב מתן תורה.

ואולי אפשר לומר כי כללות התורה קשורה גם בחיים הגשמיים, ועליה נאמר: "כי היא חייכם ואורך ימיכם", "ובחרת בחיים", מתבטא בהלכה שפיקוח נפש חשוב ככל התורה, כי פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה שנאמר³⁹: "אשר יעשה אותם האדם, וחי בהם" ואומרת הגמ'⁴⁰ "וחי בהם - ולא שימות בהם". היינו שכל התורה מטרתה לתת לנו חיים אפילו חיים גשמיים (כי החיים הגשמיים של היהודי קשורים בחיים הרוחניים) ולכן כבר סביב מ"ת (בפרשת יתרו ובפרשת ואתחנן כנ"ל) הוזהרנו ביותר על השמירה מהסכנה ופיקוח נפש.

וענין זה מתבטא גם במש"כ הרמב"ם בסיום ההלכה האחרונה הלכות אלו וספר זה; וז"ל: "והתורה הקפידה על נפשות ישראל בין רשעים בין צדיקים, מאחר שהם נלוים אל ה' ומאמינים בעיקר הדת וכו'; וענין זה קיבלנו במתן תורה; ויקר נפשות ישראל ושגם הרשעים "נלוים אל ה' ומאמינים", וראויים ומצופים לעשות תשובה.

במקום שבעלי תשובה!

ד. כתבנו בסיומים הקודמים, שסדר "נזיקין" נקרא "ישועות" ע"ש הפיכת ה"נזיקין" ל"ישועות" ע"י עבודת התשובה בשלימותה (מאהבה) ש"ידוונות נעשו לו זכויות" (הפיכת הגולה לגאולה).

וענין זה מתבטא גם בסיום ההלכה האחרונה⁴¹ במילים האחרונות, שמדובר על התשובה: "בשוב רשע מדרכו - וחי"י⁴²; שהתשובה הופכת העברות שהם בבחינת מות - היפך החיים, כמש"כ⁴³: "את החיים ואת הטוב, את המות ואת הרע" וע"י התשובה נהפך מ"דרכו" ל"וחיה", כדברי חז"ל "במקום שבעלי תשובה עומדיו, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד",

34 לו, א.

35 יט, יב [להעיר שהשבוע ביום ד' י"ט שבט למדו בשיעור החת"ת של רביעי והתחילו את פרק י"ט בשמות, שם מתחילה התורה לספר ע"ד ההכנות שקדמו למ"ת "ביום הזה באו מדבר סיני", וי"ט ר"ת יום טוב, והתורה קשורה ב"ט, במיוחד דגן השבעות, כפי שראים בגמ' פסחים סח].

36 פסוק י.

37 פסוקים כא-כב.

38 פסוק כד.

39 אחרי יח, ה.

40 יואמ פה, ב. סנהדרין עד, א.

41 פ"יג הי"ד.

42 יחזקאל לג, יא.

43 נצבים ל, טו.

44 שיחת ש"פ יתרו ה'תשנ"ב - ספ"ש ה'תשנ"ב ע' 351.

45 כריתות שם.

46 ה"ל כלי המקדש פ"א ה"ג.

47 וירא כב, ב.

הפושעים לבעלי תשובה.

1. סיום ההלכה "בשוב רשע מדרכו - וחייה", עבודת התשובה שעל ידה תוספת חיות, שליחות דורנו בקשר ליום ההילולא כ"ב שבט.
2. מושקא - בושם וריח טוב מדם חיה טמאה בהודו - הפיכת הטומאה לקטורת ולקודש.

השלמה לגליון הקודם (מס' 187)

בענין המקוה (על סיום הלכות מקואות וכל ספר טהרה)

א. בקשר למ"ש בגיליון הקודם שהגימטריא שך המילה "מקוה" - קני"א, שאפ"ל שקשור עם מ"ש בתניא באיגה"ת פ"ב שמספר הצומות על הכעס - קני"א, ושכעס - גימט' - ק"נ - ועם הכולל - היטול לאלופו של עולם שמתבטל הכעס - קני"א.

העירני הרה"ג הרה"ת יוסף יצחק שיחי גפני שענין זה נמצא בספרי קבלה ש"מקוה" גימטריא "כעס" עם הכולל, ולכן הטבילה במקוה היא סגולה לביטול והתיקון לכעס.

ואח"כ מצאתי ב"כיתר שם טוב" מהבעש"ט (בהוצאת קה"ת) בהוספות אות א' (עמ' 3), בענין יכוונת המקוה מהבעש"ט ז"ל (הועתק מספר י"פרי בארץ) וז"ל: "כשבא אל המקוה יכוין שהמקוה שם קני"א, דהיינו אהי"ה במילוי ההי"ן, כזה - אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה גמטריא קני"א כמנין מקו"ה, ועיקר יכוין שהמקוה התחתונה שאנו טובלים בו הוא בעצמו שם קני"א ע"י השתלשלות, ויטבול פעם א' ויכוין שם קני"א כנ"ל בשעה שהוא תחת המים וכו'".

טבילה במי ים-סוף

ב. את הלכות מקוואות וכל ספר טהרה סיימו ביום א' דפרשת בא, בה מדובר ע"ד יציאת מצרים. ואולי ביציאת מצרים היתה טהרה במקוה של כלל ישראל;

כתוב במדרש שמות רבה⁴⁸ עה"פ בפרשת בשלח⁴⁹: "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה": "למד שלא נקרע להם הים, עד שבאו לתוכו עד חוטמך". ואולי אם באו המים עד חוטמן, הכניסו הראש במים אפילו לרגע א' והיתה טבילה וטהרה גמורה [ובפרט שבימיהם לבשו שמלות ולא בגדים צמודים, ולא היתה בכלל חציצה שמעכבת הטהרה], ויש רמז במילה בא - ביאת מים.

כ"ב שבט

כל הברכות מהחופה!

א. לקראת השבת האחרונה בחיים חיותה בעלמא דין של הרבנית הצדקנית חיה מושקא נ"ע, ש"פ יתרו, הורה אד"ש מה"מ להוסיף לליקוט השבועי של ליקוטי שיחות שהגיה אד"ש, ולהדפיס כתי"ק מהאדמו"ר האמצעי בו כתב: כמו בחיים הפרטיים של כל יהודי וכל זוג, כל הברכות הכוחות וההשפעות מקבלים מהמקיף של החופה הפרטית שלהם (ולכן חשוב מאוד לדעת לנצל כדבעי כל רגע מתחת לחופה).

עד"ו בחיים הכלליים של כלל ישראל; כל הכוחות וההשפעות מקבלים מחופת החתונה של הקב"ה וכנסת ישראל שהיתה בזמן מתן תורה, שהיתה שם גם חופה; ה"כפה עליהם הר כגיגית", שהיתה מעין חופה. ומשם מקבלים כל הכוחות וההשפעות לכלל שיראל במשך כל הדורות והזמנים.

ואת זאת ביקש הרבי לפרסם לכבוד שבת פרשת יתרו, שבת מתן תורה, והשבת האחרונה של הרבנית.

הערכה פחותה

ב. בזמן ה"ניחום אבלים" בשבעה של הרבנית אמר א' הרבנים החשובים דברים ושיבחו אותה מאוד, וע"ז אמר אד"ש (באנגלית) "הו! anderstatenent! (=הערכה ושומה מפחיתה).

צניעות ופשטות!

ג. כשאימה של הרבנית חיה מושקא, הרבנית נחמה דינה נ"ע היתה חיה, הרבנית של אד"ש היתה באה לבקרה באופן קבוע כל יום ובצניעותה לא היתה נכנסת ל-

770 מהכניסה הראשית אלא ירדה ונכנסה למטה ולקחה המעליית במרתף.

פעם בשנת תשכ"ט כשהייתי ב'קבוצה' עמדתי שם עם חבר ושוחחנו באריכות, פתאום אנו מבחינים שמישהי עומדת שם.

הרבנית עמדה וחיכתה (איני יודע כמה זמן) כי לא רצתה לעבור בין שני גברים (למרות שלא עמדנו ממש קרובים זה לזה רק משני צידי הקירות של המרתף) וגם היא בעדינותה לא רצתה להפריע, וכך עמדה וחיכתה עד שנבחין בה.

נחבאת אל הכלים

ד. סיפר הרה"ת חס"ד שיחי' הלבשרטאם (שהי' מושב"ק בבית אד"ש);

פעם היה עם הרבנית נ"ע בקניות בחנות חשובה, והגיעה לשם גם רבנית של אדמו"ר ידוע ודיברה איתה, וסיפרה אח"כ לבעלת החנות שזו הרבנית מליובאוויטש, ואז העירו שבוודאי יותר לא תחזור למקום זה, וכך הווה שיותר לא באה לקנות בחנות זו.

שלום בית מושלם!

ה. סיפר לי הרה"ח לייבל שיחי' ביסטריצקי (שהיה חבר ב"הצלה" שדאגו לאד"ש ושמע את הרבנית) בשמיני עצרת ה'תשל"ח:

כשלפנות בוקר היתה התקפת הלב אצל אד"ש מאד חזקה וקשה והרופאים אמרו שהוא חייב להתאשפו בבית הרפואה (וכמה רופאים עזבו את המקום כי ה"פציינט" לא מוכן לשתף פעולה) וכל הקרובים והסובבים ניסו "לסחוט" את הסכמת אד"ש ע"ו, ואד"ש בשום אופן לא הסכים ואמר שישאר להתרפאות בחדרו הק', אז ביקשו את הרבנית שהיא תביע דעתה בענין זה [ויש לציין שהרבנית לא היתה מנוסה בכגון דא וכרגיל אישה מתבלבלת ומאבדת עשתונות]. ואז אמרה הרבנית בנחישות: "אנו כבר נשואים קרוב ל-50 שנה (49 שנה) ואף פעם לא עשיתי ולא אמרתי דבר שיתכן שבעלי אינו מרוצה מזה 100 אחוז...!"

ההחלטה מראש!

ו. עוד סיפר לי ר' לייבל שיחי' ביסטריצקי באותו היום:

באותו לפנות בוקר, כשהיתה ההתקפה מקסימלית (בערב, בליל שמחת תורה סיפר המזכיר הרה"ת לייבל שיחי' גרונער, שהרופא אמר לו; אילו היו יודעים אנ"ש את הקוטביות בין המצב המסוכן והקריטי הבוקר, וכמה שהמצב השתפר שלא בערך, היו מתוודעים בשמחה ואומרים "לחיים" כ"כ שכל המשקה של ניו-יורק לא היה מספיק...). ובאותו בוקר כ"א מהסובבים אמר שאד"ש חייב ללכת לבית הרפואה [אד"ש ביקש אז, שרק הרבנים לא יפסקו לו, כי לרבנים חייבים לציית].

ואמר אד"ש לסובבים המיטה: בימים אלה נפתחה בניו-יורק "עצרת האו"ם" (שהיא תמיד בתקופת סוכות), ושם הנוהג שבמשך כמה ימים שרים ונציגים מכל מדינות העולם נואמים ומביעים את דעת מדינתם, ואח"כ עושים הצבעה, ומפרסמים ההחלטות.

ויכולים לחשוב שלפי הנאומים עושים ההצבעה, ולפיה כותבים ההחלטות. לידיעתכם ההחלטות כתובות מראש ע"י הבעה"ב של האו"ם, ולפנים נותנים לנציגים לנאום ולהצביע, אבל הכל כבר מוחלט מראש.

עד"ו, פנה הרבי לסובבים, כ"א מכס יכול להביע את דעתו בענין בית הרפואה, ונשמע את דעתו של כ"א, אך דעו לכם שהחלטה כבר יש... [הרבי אמר אז לרופאים שבחדר שרבים שפכו ליבם והתברכו ונעזרו בכל הברכות, זה המקום המתאים להתרפאות (ואת כל הציוד הרפואי החיוני והמכונות אפשר להביא לכאן) וגם שלא רוצה להדאיג את אנ"ש וכל העולם אם יהיה בבית הרפואה] כשהמצב היה קריטי מאוד, והיסורים גדולים ביותר, אמר אד"ש כל זאת בניחוחותא.

לזכות התאומות

שיינא ברכה שתחי' ומינא חנה שתחי'

נולדו במזל טוב ד' תשרי ה'י תהא שנת עליון

שיזכו הוריה לגדלן לתורה לחופה ולמעשים טובים ולנחת יהודי חסידותי מתוך בריאות אושר שמחה והרחבה בגשמיות וברוחניות תמיד כל הימים!

ויזכו לראות קבלת פני מלך המשיח מ"יד ממי"ש נאו!

נדפס ע"י הוריהן

טל וזוגתו מרים שיחי

לוי

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכניס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

48 פכ"א, י.

49 יד, כב.